

Zestaw 12

1. Niech V będzie przestrzenią wektorową nad ciałem $\mathbb{R}$. Odwzorowanie $\langle \cdot, \cdot \rangle: V^2 \rightarrow \mathbb{R}$ nazwiemy iloczynem skalarnym, gdy

- jest symetryczne ($\langle x, y \rangle = \langle y, x \rangle$)
- jest dwuliniowe (liniowe ze względu na każdą zmienną)
- wartość $\langle x, x \rangle$ jest większa od zera dla każdego $x \neq 0$

Przestrzeń V z iloczynem skalarnym $\langle \cdot, \cdot \rangle$ nazwiemy przestrzenią unitarną. Jest to przestrzeń unormowana z normą $\|x\| = \sqrt{\langle x, x \rangle}$

Udowodnij: a) nierówność Cauchy'ego-Schwarza: $|\langle x, y \rangle| \leq \|x\| \cdot \|y\|$

b) pokaż, że $|\langle x, y \rangle| = \|x\| \cdot \|y\| \iff x$ i y są liniowo zależne

c) twierdzenie Pitagorasa: jeśli x i y są prostopadłe ($\langle x, y \rangle = 0$) to $\|x+y\|^2 = \|x\|^2 + \|y\|^2$

2. Niech $L^2 = L^2(\Omega, \Sigma, P)$ oznacza zbiór zmiennych losowych $X: \Omega \rightarrow \mathbb{R}$ całkowalnych z kwadratem ($E[X^2] < \infty$) rozbitych przez relację równoważności $XY \iff X = Y$ prawie wszędzie. Pokaż, że $\langle X, Y \rangle = E(X \cdot Y)$ jest iloczynem skalarnym na przestrzeni L^2 .

Z poprzedniego zadania mamy:

a) Z nierówności Cauchy'ego-Schwarza: $E[XY] \leq \sqrt{E[X^2]} \cdot \sqrt{E[Y^2]}$

b) $\text{cor}(X, Y) = 0 \iff Y = aX$ dla pewnego $a \neq 0$

c) Twierdzenie Pitagorasa: $E(X+Y)^2 = EX^2 + EY^2$ dla $\langle X, Y \rangle = 0$

Przykład: $L^2([0, 1], B([0, 1]), \mathcal{L}^1)$ jest przykładem przestrzeni unitarnej nieskończenie wymiarowej.

Uwaga: Przestrzenie L^2 są przestrzeniami unitarnymi zupełnymi-takie przestrzenie nazywamy przestrzeniami Hilberta.

3. Rzucamy 100 razy sześcienną kostką do gry. a) Używając nierówności Czebyszewa, oszacuj z góry prawdopodobieństwo, że suma wyrzuconych oczek wynosi co najmniej 200. Ocen użyteczność uzyskanego wyniku. b) Używając nierówności Czebyszewa, oszacuj z dołu prawdopodobieństwo, że suma wyrzuconych oczek wynosi co najmniej 200.
4. Udowodnij regułę trzech sigm: $P(|X - EX| > 3\sigma) < \frac{1}{9}$, gdzie σ to skończone odchylenie standardowe zmiennej losowej X
5. Ile wynosi oczekiwana liczba rzutów kostką, jeśli: a) będziemy rzucać aż do pierwszego wypadnięcia szóstki, b) będziemy rzucać aż do zaobserwowania drugiego wypadnięcia szóstki, c) będziemy rzucać aż do zaobserwowania wszystkich wyników które wystąpiły w ciągu rzutów.